

Nr 60

Regeringens proposition om fortsatt garanti till Aktiebolaget Aero-transport;

beslutad den 13 mars 1975.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga det förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

OLOF PALME

BENGT NORLING

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att med de danska och norska regeringarna träffa avtal om fortsatt garanti för femårsperioden den 1 oktober 1975 – den 30 september 1980 till de i SAS-konsortiet ingående flygbolagen. Garantibeloppet föreslås för Sveriges del höjt från nuvarande 15 milj. kr. till högst 30 milj. kr. för år.

KOMMUNIKATIONS-
DEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1975-03-13

Närvarande: statsministern Palme, ordförande, och statsråden Sträng, Andersson, Johansson, Holmqvist, Aspling, Lundkvist, Geijer, Bengtsson, Norling, Löfberg, Lidbom, Carlsson, Gustafsson, Zachrisson, Leijon, Hjelm-Wallén

Föredragande: statsrådet Norling

Proposition om fortsatt garanti till Aktiebolaget Aerotransport.

Gällande avtal m. m.

Den 20 december 1951 träffades mellan regeringarna i Danmark, Norge och Sverige för femårsperioden den 1 oktober 1950 – den 30 september 1955 en överenskommelse om vissa ekonomiska garantier till de tre moderbolagen i konsortiet Scandinavian Airlines System (SAS), nämligen AB Aerotransport (ABA), Det Danske Luftfartsselskab A/S (DDL) och Det Norske Luftfartsselskap A/S (DNL) (prop. 1950:260, SU 1950:229, rskr 1950:415).

De tre skandinaviska regeringarna har därefter ingått förnyade garantiavtal för de därpå följande fyra femårsperioderna, nämligen den 29 september 1955 (prop. 1955:147, SU 1955:116, rskr 1955:269), den 20 augusti 1959 (prop. 1959:134, SU 1959:81, rskr 1959:220), den 31 augusti 1966 (prop. 1965:1 bil. 8 s. 298, SU 1965:9, rskr 1965:95) samt den 30 december 1970 (prop. 1970:26, TU 1970:57, rskr 1970:162). Vid de två sistnämnda tidpunkterna förlängdes för tiden t. o. m. den 30 september 1970 resp. 1975 dels överenskommelsen den 20 augusti 1959 om garanti till vissa flygbolag, dels en tilläggsöverenskommelse den 18 juni 1963 till nämnda överenskommelse. Förlängningarna skedde på oförändrade villkor. I samband med förlängningen av överenskommelserna den 30 december 1970 höjdes garantibeloppet från 7,5 till 15,0 milj. kr.

Gällande överenskommelse om fortsatt ekonomisk garanti till vissa flygbolag innebär i huvudsak följande.

Uppkommer under något räkenskapsår under femårsperioden underskott i ett av de berörda bolagens verksamhet, skall bolaget av de medel som vederbörande stat ställer till förfogande kunna erhålla täckning för underskottet, dock högst med det för samma år angivna garantibeloppet. De medel som ställs till förfogande skall i första hand användas för att täcka underskott i den av SAS-konsortiet drivna rörelsen. Är bolagets underskott större än garantibeloppet, skall bolaget under följande år av garantiperioden kunna av dessa års garantibelopp erhålla täckning för skillnaden, om detta är möjligt.

Bolaget kan efter framställning hos vederbörande regering erhålla förskott på garantibelopp. Bolaget skall till vederbörande stat erlägga en garantiavgift på 1 % för år på de garantibelopp som vid varje tidpunkt har tagits i anspråk och ännu inte återbetalats.

Det åligger vederbörande bolag att av sitt överskott eller av andra medel, som konsortiet ställer till förfogande för detta ändamål, återbetala lyftade garantibelopp. Så länge ianspråktagna garantibelopp inte är helt återbetalade, får bolaget inte utan tillstånd av vederbörande statsmyndighet utbetala utdelning. Utdelning som medges får inte överstiga 5 % av aktiekapitalet. Närmare regler om återbetalningen fastställs genom överenskommelse mellan vederbörande stat och bolaget.

Belopp, som inte har återbetalats den 1 oktober 1985, kan efterges, om konsortiets och det nationella bolagets ekonomiska ställning gör detta skäligt.

Enligt tilläggsöverenskommelsen den 18 juni 1963 gäller vissa särskilda regler för Danmark och Norge.

Med en fördelning på de tre staterna i stort sett i förhållande till de tre bolagens andelar i SAS har Sveriges andel av det samlade stödet under de fyra första femårsperioderna varit 2,2, 5,0, 7,5 resp. 7,5 milj. kr. för år. Under den nu löpande femte femårsperioden uppgår Sveriges andel till följd av det år 1970 förnyade garantiavtalet till 15,0 milj. kr. för år. I enlighet härmed har riksdagen hittills för vart och ett av budgetåren 1971/72–1974/75 under fonden för låneunderstöd anvisat ett investeringsanslag av 15,0 milj. kr. till garanti till ABA avseende räkenskapsåren 1970/71–1973/74. I prop. 1975:1 (bil. 8 s. 286) har föreslagits att samma belopp anvisas för det sista räkenskapsåret i löpande femårsperiod.

Garantin har hittills tagits i anspråk vid ett tillfälle, nämligen för att täcka ett underskott i ABA:s verksamhet för räkenskapsåret 1961/62. I anslutning till att Kungl. Maj:t då förordnade om utbetalning av garantibeloppet träffades överenskommelse om regler för beloppets återbetalning.

I prop. 1974:112 begärdes bemyndigande för Kungl. Maj:t att godkänna en mellan de i konsortiet Scandinavian Airlines System (SAS) samverkande luftfartsbolagen träffad överenskommelse om förlängning av konsortialavtalet den 8 februari 1951 mellan dessa bolag. Överenskommelsen innebär att konsortialavtalet, som utlöper med utgång av september 1985, förlängs att gälla ytterligare tio år. Riksdagen beslöt (prop. 1974:112, TU 1974:18, rskr 1974:216) att bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna den träffade överenskommelsen.

Framställning av ABA

I skrivelse den 5 februari 1975 har ABA hemställt att åtgärder vidtas för att träffa nytt garantiavtal för tiden 1 oktober 1975–den 30 september 1980. Därvid har bl. a. föreslagits att de årliga garantibeloppen höjs till förslagsvis 30–35 milj. kr. Som underlag för bedömning av garantibeloppets storlek framhåller ABA att SAS för femårsperioden 1975/76–1979/80 väntar en årlig genomsnittlig omsättning av ca 4,5 miljarder svenska kronor, vilket

innebär en ökning med ungefär 125 % jämfört med omsättningen under innevarande femårsperiod. Bolaget anser det rimligt att garantibeloppet ökar i samma takt som omsättningen.

Föredraganden

Efter driftförluster under ett par år i början av 1960-talet har resultatutvecklingen inom SAS under de därpå följande åren visat en gynnsam tendens. Trots denna förbättring av ekonomin torde konsortiets verksamhet även i fortsättningen komma att kännetecknas av betydande osäkerhetsmoment på grund av bl. a. dess internationella karaktär och dess markerade känslighet för allmänna politiska och ekonomiska förhållanden. De internationella flygbolagens prognoser för den närmaste femårsperioden antyder sålunda allmänt en försämring av bolagens driftresultat.

Med hänsyn härtill anser jag mig böra förorda en förlängning av garantiarrangemanget för ytterligare fem år fr. o. m. den 1 oktober 1975 och en fördubbling i anslutning därtill av garantibeloppen. För Sveriges del innebär detta att vårt åtagande ökar från nuvarande 15 milj. kr. till 30 milj. kr. för år. I övrigt förutsätts ingen ändring av villkoren i nu gällande överenskommelse. Ett sådant åtagande från svensk sida bygger givetvis på att en motsvarande uppräknings sker av de garantier som den danska resp. den norska staten ställer till SAS' moderbolag i dessa båda länder. Det totala garantibeloppet skulle därmed uppgå till 70 milj. sv. kr. för år.

Det förhållandet att garantiöverenskommelsen prövas av riksdagen bör enligt min mening inte utgöra hinder för regeringen att, efter hörande av moderbolagen, komma överens med de danska och norska regeringarna om de mindre jämkningar i överenskommelsen som i framtiden kan anses påkallade.

Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att bemyndiga regeringen att, i enlighet med vad i det föregående förordats, med de danska och norska regeringarna träffa avtal om förlängning för perioden den 1 oktober 1975—den 30 september 1980 av garantin till de i SAS-konsortiet ingående bolagen samt om en höjning i anslutning därtill av de årliga garantibeloppen till högst 30 milj. kr. för Sveriges del.

Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga det förslag som föredraganden har lagt fram.